

Kazus 418

(P.S.-W.) Jako jurysta doradź każdemu ze swych klientów, w jaki sposób powinien sporządzić swój testament, aby wykluczyć możliwość jego nieważności z uwagi na braki formalne:

- 1) Gneuszowi z rodu Horacjuszy;
- 2) Klaudiuszowi szykującemu się właśnie razem z oddziałami do szturmu na Weje (396 r. p.n.e.);
- 3) Makroniusowi, będącemu zastępczym legionistą w wojnie z Jugurtą (111–105 p.n.e.), obecnie przebywającym w rodzinnym majątku niedaleko Rzymu;
- 4) Danielusowi, niewidomemu poecie na dworze boskiego Nerry (96–98 n.e.);
- 5) oraz Teodorykowi, sekretarzowi Iuliana Apostaty (361–363 n.e.).

Kazus 419

(M.A.) Gajus, którego obaj synowie zginęli w bitwie w Lesie Teutoburskim (9 r. n.e.), postanowił ustanowić dziedzicem swojego bratanka Marcusa. W tym celu w uroczysty sposób przeniósł własność swego majątku na zautanego przyjaciela, Brutusa, przy czym sporządzono dokument, który wskazywał na osobę Marcusa jako dziedzica. Dokument został opieczętowany i podpisany przez pięciu świadków, *libripensa* i *familiae emptora*. Po pół roku Gajus zmarł. Brutus odmówił jednak wydania majątku Marcusowi, powołując się na fakt jego bezżenności.

- Czy testament został poprawnie sporządzony?
- Czy argument Brutusa jest zasadny?
- Jak przedstawiałaby się sytuacja, gdyby dokument *nuncupatio* został opieczętowany i podpisany przez świadków, testatora i *familiae emptora*?

Kazus 420

(J.K.) W 399 r. n.e. Marcus postanowił wyrazić swoją ostatnią wolę. Spisał własnoręcznie, datował i następnie podpisał testament, w którym dziedzicem ustanowił swojego jedynego syna. Miesiąc później zmarł.

- Jakiego rodzaju testament spisał Marcus?
- Czy będzie on ważny?

270

Kazus 421

(M.A.) Juliusz przedłożył pretorowi dokument opieczętowany przez siedmiu świadków, w którym został wskazany jako spadkobierca przez spadkodawcę — Tullusza. Jednak Tullusz zastrzegł w dokumencie, że Juliusz jest dziedzicem tylko co do części majątku, a mianowicie co do gruntów italskich. Pozostałe grunty, których Tullusz był właścicielem, nie zostały wspomniane w dokumencie. Tullusz był bliźnim przyjacielem Juliusza. Natomiast swoje pretensje do spadku zgłosił brat Juliusza, Lucjusz. Lucjusz uznał, że jako najbliższy żyjący agnat zmarłego to on jest dziedzicem, ponadto testament dotyczący tylko części majątku jest nieważny. Stan faktyczny ma miejsce w ostatnim roku rządów Antonina Piusa (138–161 n.e.).

- Jaką decyzję powinien podjąć pretor?

Kazus 422

(J.K.) W IV w. n.e. żołnierz Aurelius podczas wyprawy wojennej spisał na świstku papieru swój testament, w którym dziedzicem ustanowił matkę swojego jedynego syna. Jakis czas po tym wydarzeniu dopuścił się karygodnego wybryku na swoim przełożonym, to jest wypiłszy nieco za dużo wina splunął mu w twarz. Aureliusa karnie zawieszono w prawach żołnierza. Pojechał więc do domu, gdzie jednak wyczerpany stresem zmarł tydzień później.

- Ocenił stan prawny.

Kazus 423

(D.M.) Waleczny Sulla prowadził wojska do bitwy. Stojąc w szuku bojowym Mucius oświadczył, że czyni spadkobiercami swoich czterech synów.

- Czy miało miejsce złożenie oświadczenia woli *mortis causa*?
- Czy sytuacja byłaby inna, gdyby potwierszony stan faktyczny zaistniał 100 lat później?

271